

Avdelningen för ekonomi och styrning
Björn Kullander

Kulturdepartementet
10333 STOCKHOLM

Språkcentrum för nationella minoritetsspråk, delrapport

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har beretts tillfälle att yttra sig över Institutet för språk och folkminnen delrapport ”Språkcentrum för nationella minoritetsspråk”. Förbundets synpunkter lämnas med fokus på de delar som handlar om kommuner och regioner.

Sammanfattning

- SKL tillstyrker förslagen om att ett sverigefinskt språkcentrum och ett centrum för meänkieli inrättas med Institutet för språk och folkminnen som huvudman och har inga invändningar mot de övergripande uppdragen och de geografiska placeringar som föreslås för de två nya centrumen. (6.2, 6.3)
- SKL anser att språkcentrumens koppling till lärosätena måste förtydligas och att språkcentrumen och lärosätena bör samverka kring utbildningar i de aktuella nationella minoritetsspråken. (6.2, 6.3)
- SKL tillstyrker förslagen om att styrgrupper med representanter för minoriteterna inrättas. (6.2.2, 6.3.2)
- SKL anser de föreslagna språkcentrumen ska ha regelbunden samverkan med berörda kommuner och regioner och erbjuda stöd för språkrevitaliserande insatser. (6.2.2, 6.2.3, 6.3.2, 6.3.3)
- SKL saknar en konsekvensanalys när det gäller det kommunalt självstyret, finansieringsprincipen och jämställdhetsperspektivet. (7)

Förslag om inrättande av ett språkcentrum för finska och ett språkcentrum för meänkieli

Institutet för språk och folkminnen har utrett formerna för hur språkcentrum för finska och meänkieli kan organiseras. Frågan om språkrevitaliserande insatser har även behandlats i tidigare utredningar. Till exempel i delbetänkandet ”Nästa steg? Förslag om en stärkt minoritetspolitik” (SOU 2017/60) och i betänkandet ”Nationella minoritetsspråk i skolan – förbättrade förutsättningar till undervisning och revitalisering” (SOU 2017:91). I samband med de utredningarna har SKL ställt sig positiv till behovet av språkrevitaliserande insatser för de nationella minoritetsspråken

och delat uppfattningen att såväl förskolan som skolan bör ge barn som tillhör de nationella minoriteterna stöd att utveckla och revitalisera sitt nationella minoritetsspråk.

SKL har samtidigt, i likhet med respektive utredare, konstaterat att kommuner kan ha svårt att erbjuda verksamhet på de nationella minoritetsspråken på grund av att det är svårt att rekrytera personal som behärskar de aktuella språken. SKL har därför ställt sig bakom förslag som handlat om att stärka aktuella högskoleutbildningar och olika former av insatser när det gäller fortbildning av personal för att främja språkrevitaliseringen.

Mot den bakgrunden är SKL positiv till de nu föreslagna språkcentrumen. SKL har heller inga invändningar mot de geografiska placeringar som föreslås. SKL saknar dock kopplingen till lärosätena och till de utmaningar som inte minst kommuner och regioner står inför när det gäller att rekrytera lärare, forskollärare och annan personal med rätt språkkompetens. Den kopplingen måste förtydligas för att de språkrevitaliserande insatser centrumen ska ansvara för ska få genomslag och ge resultat. Genom att staten tar ett större ansvar för att revitalisera de aktuella minoritetsspråken kan förutsättningarna för att kunna rekrytera personal som behärskar språken öka.

Förbundets ställningstagande

- SKL tillstyrker förslagen om att ett sverigefinskt språkcentrum och ett centrum för meänkieli inrättas med Institutet för språk och folkminnen som huvudman och har inga invändningar mot de övergripande uppdragen och de geografiska placeringar som föreslås för de två nya centrumen. SKL vill också synliggöra situationen för finsktalande romer. Arbetet för romsk inkludering liksom synliggörandet av romer som lever i Sverige är viktigt. Det vore därför lämpligt att i uppdragsbeskrivningen för Språkcentrum för finska tydligt markera att romer med finska som modersmål tillhör målgruppen för Språkcentrum för finska på samma villkor som sverigefinnar i övrigt. (6.2, 6.3)
- SKL anser att språkcentrumens koppling till lärosätena måste förtydligas och att språkcentrumen och lärosätena bör samverka kring utbildningar i de aktuella nationella minoritetsspråken. (6.2, 6.3)

Språkcentrumens styrning, inflytande och uppdrag

SKL är positiv till förslagen om att inrätta styrgrupper för aktuell nationell minoritet och därmed säkra minoriteternas aktiva medverkan, delaktighet och inflytande i de föreslagna centrumen. SKL vill samtidigt betona att kommuner och regioner har en

viktig roll i Sveriges nationella minoritetspolitik. Härav bör de föreslagna centrumen även ge kommuner och regioner möjlighet till inflytande genom regelbunden samverkan. Inte minst när det handlar om att ta fram metoder och goda exempel för språkrevitalisering i de verksamheter kommuner och regioner ansvarar för.

- SKL tillstyrker förslagen om att styrgrupper med representanter för minoriteterna inrättas. (6.2.2,6.3.2)
- SKL anser de föreslagna språkcentrumen ska ha regelbunden samverkan med berörda kommuner och regioner och erbjuda stöd för språkrevitaliserande insatser. (6.2.2, 6.2.3, 6.3.2, 6.3.3)

Konsekvensanalys

I rapporten saknas en analys över förslagets konsekvenser för kommuner och regioner. Även om förslagen påverkar kommuner och regioner i liten utsträckning ska utredningar ändå beröra eventuella konsekvenser för det kommunala självstyret. Därtill ska eventuella ökade åtaganden för kommuner och regioner finansieras fullt ut enligt finansieringsprincipen. Det saknas också en analys vad gäller jämställdhetsperspektivet. Till exempel när det gäller bemanning av centrumen och dess referensgrupper.

- SKL saknar en konsekvensanalys när det gäller det kommunalt självstyret, finansieringsprincipen och jämställdhetsperspektivet. (7)

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knappe
Ordförande